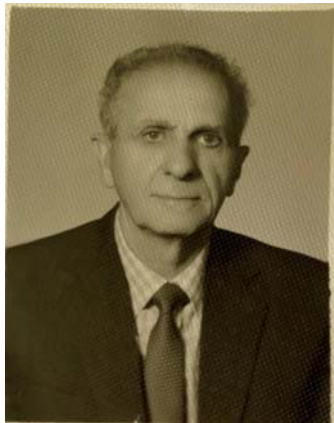

ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ՓԻՋՅԱՆ^{*)}
(ծննդյան 100-ամյակին)

Լրացավ վաստակաշատ գիտնական, երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ Երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտի (ԵԳԻ) երկրաքիմիայի բաժնի վարիչ, պրոֆեսոր Գրիգոր Հովհաննեսի Փիջյանի ծննդյան 100-ամյակը:

Ծնվել է 1919թ. սեպտեմբերի 1-ին Թիֆլիսում (Թբիլիսի): 1937թ. ավարտել է միջնակարգ դպրոցը և ընդունվել Երևանի պետական համալսարանի երկրաբանական ֆակուլտետը: 1941թ. Հայրենական պատերազմի սկզբից զորակոչվել է Կարմիր բանակ, 1942թ. ավարտել է Թելավիի (Վրաստան) հետևակային ուսումնարանը՝ ստանալով լեյտենանտի կոչում: Ակտիվ մասնակցություն է ունեցել Կովկասի պաշտպանության մարտերին, դեսանտային զործողություններում Նովորոսիյսկի շրջանում, Կուրսկ-Բելգորոդ աղեղի, Ուկրաինայի ազատագրման, Դնեպրի գետանցման մարտերին որպես ականանետային վաշտի հրամանատար: Մարտական սխրանքների համար պարգևատրվել է “Կարմիր աստղ” երկու շքանշանով (1943թ. մայիս և սեպտեմբեր ամիսներին), մարտական մեդալներով, ապա 1985թ. “Հայրենական պատերազմի” առաջին աստիճանի շքանշանով:

Գ.Հ.Փիջյանը 1946թ. հունիսին զորացրվել է բանակից և նույն տարվա հոկտեմբերին ավարտել է ԵՊՀ Երկրաբանական ֆակուլտետը:

1947-1988թթ. աշխատել է ԵԳԻ-ում հաջորդաբար զբաղեցնելով կրտսեր գիտ.աշխատողի, Հ.Տ.Կարապետյանի անվան Երկրաբանական թանգարանի ղեկավարի (1950-1953թթ.), ավագ գիտաշխատողի (1953-1959թթ.), երկրաքիմիայի բաժնի վարիչի (1959-1988թթ.) պաշտոնները:

1948-1950թթ. հանդիսացել է Լենինգրադի (Սանկտ Պետերբուրգ) Լեոնային ինստիտուտի Օգտակար հանածոների ամբիոնի ասպիրանտ (արտադրությունից չկտրված), որտեղ և 1951թ. պաշտպանել է

^{*)} Հոդվածի հիմք են հանդիսացել Գ.Հ.Փիջյանի անձնական գործերը

“Геология Дастакертского медно-молибденового рудного поля Армянской ССР” թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը:

Անհրաժեշտ է հատուկ նշել Գ.Հ.Փիջյանի վաստակը հանքապետության Cu-Mo հանքավայրերի ուսումնասիրման գործում: Երկարամյա հետազոտությունների արդյունքում բացահայտվեցին հանքանոցման առաջացման և տեղաբաշխման օրինաչափությունները, առաջին անգամ հանքանյութերում հայտնաբերվեցին մի շարք արժեքավոր հազվագյուտ և ազնիվ տարրեր (Re, Se, Te, Bi, Au, Ag և ուր.), նրանց ինքնուրույն միներալները, առաջ քաշվեցին նրանց կոմպլեքսային օգտագործման հարցերը: Արդյունքում 1975թ. լույս տեսավ “Медно-молибденовая формация руд Армянской ССР” ծավալուն մենագրությունը, որը 1966թ. Լենինգրադի Լեռնային ինստիտուտում հաջողությամբ պաշտպանվել էր որպես դոկտորական ատենախոսություն:

Գ.Հ.Փիջյանը կարևոր աշխատանք է կատարել իր ղեկավարած բաժնում գիտության թեկնածուների և դոկտորների պատրաստման գործում, որոնք նրա ղեկավարությամբ հետազայում մեծ ավանդ ունեցան մասնավորապես հանքապետության հանքավայրերի նյութական կազմի բացահայտման գործում:

1972թ. ակադեմիկոս Հ.Մադաթյանի և Գ.Փիջյանի ղեկավարությամբ և ակտիվ մասնակցությամբ լույս տեսավ “Редкие и благородные элементы в рудных формациях Армянской ССР” կոլեկտիվ մենագրությունը, որը 1976թ. արժանացավ Հայաստանի Պետական մրցանակի գիտության բնագավառում:

Գ.Հ.Փիջյանի հետազոտությունների արդյունքները սերտորեն կապված էին արտադրության հետ և լայնորեն օգտագործվել են հանքանյութերի հարստացման և մետաղների կորզման տեխնոլոգիաների մշակման ընթացքում:

Նա ղեկավարել է ինստիտուտի կոմպլեքսային գիտական արշավախմբերը Կապանի, Վայքի, Ստեփանավանի հանքային շրջաններում, որի արդյունքում անջատվել են հեռանկարային տեղամասեր և տրվել են առաջարկություններ երկրաբանա-հետախուզական աշխատանքների հետագա ուղղությունների վերաբերյալ:

Գ.Հ.Փիջյանը Կովկասի միներալային հումքի ինստիտուտի (КИМС, Тбилиси) թեկնածուական և դոկտորական ատենախոսությունների պաշտպանության մասնագիտացված գիտ.խորհրդի անդամ էր, ակտիվ մասնակցում էր նրա աշխատանքներին:

Նա հեղինակ (համահեղինակ) էր ավելի քան 100 գիտական հոդվածների, մենագրությունների, ժողովածուների (“Геология Армянской ССР, т. VI Металлические полезные ископаемые” (1967թ.), “Геологическое строение и рудоносность бассейна р. Арпа Армянской ССР” (1982թ.), “Минералы рудных формаций Армянской ССР” 2 հատորով (1984թ., 1986թ.) և ուր.):

Գ.Հ.Փիջյանը մեծ հեղինակություն էր վայելում գիտության և արտադրության ոլորտների երկրաբանների շրջանում, զեկուցումներով

հանդես է եկել բազմաթիվ միջազգային, համամիութենական, հանրապետական խորհրդակցություններում, նա մետաղային հանքավայրերի ծագման միջազգային ասոցիացիայի (IAGOD) Կովկասի սեկցիայի ղեկավարն էր:

1971թ. Գ.Հ.Փիջյանին շնորհվեց պրոֆեսորի կոչում, 1985թ.՝ “ՀՍՍՀ գիտության վաստակավոր գործիչ” պատվավոր կոչումը, նա պարգևատրվել է ՀՍՍՀ ԳԱ “Գովեստագիր” և “Վաստակագիր” պատվոգրերով:

Գ.Հ.Փիջյանի բազմամյա գիտական գործունեությունը ավարտվեց 1988թ., երբ նա կնոջ հետ իր դստեր հրավերով տեղափոխվեց Հայաստանից մշտական բնակության Գերմանիայի Դեմոկրատական Հանրապետություն: Նա վախճանվեց 1998թ. Գերմանիայի Ֆեդերատիվ Հանրապետությունում:

Գ.Հ.Փիջյանը զգալի հետք թողեց Հայաստանի մետաղային օգտակար հանածոների հանքավայրերի ուսումնասիրման, նրանց նյութական կազմի բացահայտման ու օգտագործման բնագավառներում, և այդ հանգամանքը երկար տարիներ կպահպանվի երկրաբանների նոր սերնդի հիշողություններում:

**ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ
Ռ.Մելքոնյան**